

Використана література:

1. Бондарев В. Г. Современные парадигмы в образовании. На пути к целостности и самоорганизации / В. Г. Бондарев. – Мн. : НИО, 2003. – 128 с.
2. Бугаев А. И. Методика преподавания физики в средней школе : теор. основы учебное пособие для студентов пединститутов по физ. мат. спец. – М. : Просвещение, 1981. – 288 с.
3. Леднев В. С. Научное образование: развитие способностей к научному творчеству. – М. : МГАУ, 2002. – 120 с.
4. Новиков А. М. Постиндустриальное образование. – М. : “Эгвес”, 2008. – 136 с.
5. Новиков А. М. Развитие отечественного образования. Полемиические размышления. – М. : “Эгвес”, 2005. – 176 с.
6. Основы методики преподавания физики / под ред. А. В. Перышкина, В. Г. Разумовского и В. А. Фабриканта. – М. : Просвещение, 1983. – 398 с.
7. Педагогика : учеб. пособие / под ред. Ю. К. Бабанского. – М. : Педагогика, 1983. – 608 с.
8. Педагогика : учебное пособие для студентов пед. уч. заведений / ред. В. А. Сластенин. – 3-е изд. – М. : Школа-Пресс, 2000. – 712 с.
9. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы : учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук. – М. : Гардарики, 2006. – 384 с.
10. Суханов А. Д. Целостность естественнонаучного образования // Высшее образование в России. – 1994. – № 4. – С. 49-58.
11. Щедровицкий Г. П. Избранные труды. – М. : Школа культурной политики, 1995. – 759 с.

Дробин А. А. Усовершенствование содержания физического образования в условиях формирования постиндустриального общества.

В данной статье осуществлён короткий анализ основных направлений усовершенствования содержания физического образования в условиях формирования постиндустриального общества.

Ключевые слова: физическое образование, постиндустриальное общество, методологизация, фундаментализация.

Drobin A. A. Improving the content of physical education in the formation of post-industrial society.

In this article carried a brief analysis of the main directions of improving the content of physical education in the formation of post-industrial society.

Keywords: physical education, postindustrial society, metodologizaciya, fundamentalizaciya.

Дручик В. Д.
Луцький інститут розвитку людини
Університету “Україна”

**СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У СТАРШІЙ ШКОЛІ**

У статті вказано, що структура готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі розглядається як сукупність чотирьох взаємопов'язаних структурних компонентів, наповнених якісними характеристиками і показниками, а саме: мотиваційного, когнітивного, процесуального, особистісного.

Ключові слова: структурні компоненти, готовність, майбутні вчителі фізичної культури, здоров'язбережувальні технології, старша школа.

Глобальні тенденції різкого зростання ролі людського чинника у розвитку постіндустриальної, інформаційної цивілізації пов'язані з поступовою інтеграцією в єдину світову спільноту, ставлять нові, незрівнянно вищі вимоги до людини як активного і свідомого суб'єкта суспільної практики. Відповідно у сучасний період зростають і вимоги до якості вищої фізкультурної освіти.

З позицій сьогодення державна політика спрямована на створення безпечних умов для навчання, виховання, розвитку і самореалізації дітей і підлітків. Останніми роками активно розвиваються наукові дослідження вітчизняних (В. П. Горашук, М. С. Гончаренко, О. Д. Дубогай, Л. П. Сущенко та ін.) і російських (Р. І. Айзман, Г. Л. Апанасенко, Е. Н. Вайнер, Г. К. Зайцев, Е. М. Казін, В. П. Скарбников, М. Г. Колесникова, В. В. Колбанов, Г. А. Кураєв й ін.) науковців, що стосуються проблеми здоров'я в системі освіти, яка є предметом професійного інтересу вчених. Важлива роль у цьому належить висококваліфікованим учителям фізичної культури, які володіють знаннями про здоров'язбережувальні технології, про засоби і форми рухової активності та здатні не тільки долучити старшокласників до занять фізичною культурою, але і організувати їх здорове дозвілля. Традиційні засоби фізичної культури дають можливість формувати в учнів старшої школи перш за все інтерес до доступних видів фізичних вправ, організовувати педагогічно цілеспрямовану дію не тільки в школі, але і в сім'ї, за місцем проживання, в середовищі однолітків.

Мета статті – на основі аналізу психолого-педагогічної літератури та інформації з мережі Інтернет розкрити структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Одним з найбільш значущих і дієвих засобів здоров'язбереження школярів є рухливі та спортивні ігри. Психолого-педагогічні основи рухових і спортивних ігор розглядали Е. М. Гелер, Ю. Д. Железняк, М. Н. Жуков, І. М. Коротков, В. П. Кузнецов, Ю. М. Портнов, В. Л. Страковська та ін. Проте, як вказує Л. В. Байкалова, підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах все ще орієнтована, в основному, на вирішення завдань розвитку фізичних якостей школярів [1, с. 5]. При цьому недооцінюється роль здоров'язбереження старшокласників, необхідність підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до такої діяльності.

У результаті на сьогоднішній день, як вважає Л. Г. Чернишова, повною мірою немає не тільки еталону фахівця фізичної культури, але навіть його стереотипу [9, с. 95].

У цій проблемі науковці, зокрема В. Ф. Костюченко, Л. І. Лубишева, В. А. Магін, Г. Г. Наталов, виокремлюють дві суперечності:

– між якістю підготовки фахівців і вимогами соціальної практики до реалізації вже створених цінностей фізичної культури і спорту та необхідністю створення нових зразків фізкультурно-спортивної діяльності;

– між інформаційно-продуктивним (пасивним) характером навчання, який домінує у вищих навчальних закладах, і підготовкою майбутнього педагога, здатного до творчого осмислення професійної діяльності, що має навички засвоєння і розвитку інноваційних процесів у фізичному вихованні.

У системі навчання студентів на факультетах фізичного виховання виділяють два етапи, які покликані сформувати у студента ціннісне ставлення до обраної спеціальності майбутнього вчителя фізичної культури. Перший етап, навчально-академічний, – це 1-2 курси. Він пов'язаний з початком формування особистості студента та його навчальною діяльністю. Другий етап, навчально-професійний, – охоплює 3-4 курси і пов'язаний з виникненням нової ситуації у професійному розвитку майбутнього вчителя фізичної культури, яка визначається умінням проведення окремих частин і уроку в цілому, а також проходженням педагогічної практики у школі. На цьому етапі формуються реальніші уявлення про професію вчителя фізичної культури, формується власна класифікацій професійних цінностей, відбувається перебудова базових навчальних знань у професійні.

У педагогічній теорії і практиці широко використовують поняття “готовність до професійно-педагогічної діяльності”, яке диференціюється на різні його види: готовність фахівця у галузі фізичної культури і спорту (В. К. Бальсевич і Л. І. Лубишева) [2]; готовність студентів до етичного виховання школярів (В. П. Бездухов) [3]; готовність педагога до навчання основам здорового способу життя (В. І. Бондін) [4]; готовність вчителя до корекційно-педагогічної діяльності з девіантними підлітками (А. Д. Гонеев) [5]; готовність вчителя до реалізації особистісно орієнтованого підходу в педагогічній діяльності

(М. І. Лук'янова) [7]; готовність до взаємодії вчителя з сім'єю в поліетнічному середовищі (А. А. Терсакова) [8].

О. Ф. Жуков визначає поняття “професійна готовність” як якісний, системний, динамічний стан особистості, який є взаємодією мотиваційного, когнітивного, операційного, рефлексивного компонентів, наповнених якісними характеристиками і показниками [6].

О. Ф. Жуков визначає поняття “здоров'язбережувальна діяльність” як діяльність у цілісному педагогічному процесі освітньої установи, спрямовану на створення оптимальних умов для виховання, розвитку та саморозвитку особистості дитини [6]. На думку автора, це діяльність освітньої установи щодо навчання, розвитку, виховання дітей без шкоди для їх здоров'я [6].

О. Ф. Жуков визначає поняття “здоров'язбережувальна професійна діяльність” як сукупність принципів, засобів, методів, прийомів педагогічної роботи вчителів, які, доповнюючи традиційні технології навчання і виховання, наділяють їх ознаками здоров'язбереження.

Розглянемо структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі як сукупність чотирьох взаємопов'язаних структурних компонентів, наповнених якісними характеристиками і показниками: мотиваційного, когнітивного, процесуального, особистісного (рис. 1).

Рис. 1. Структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі

Критерієм сформованості мотиваційного компонента готовності є ступінь сформованості мотивації майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Показником цього критерію була наявність у студента мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників.

Творчий рівень сформованості мотиваційного компонента характеризується наявністю у студента стійкої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників.

Достатній рівень сформованості мотиваційного компонента характеризується наявністю у студента виявленої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників.

Репродуктивний рівень сформованості мотиваційного компонента характеризується наявністю у студента непевно вираженої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників.

Критерієм сформованості когнітивного компонента є ступінь теоретичної освіченості

майбутніх учителів фізичної культури про здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Показником цього критерію була наявність у студента професійно орієнтованих знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Творчий рівень сформованості когнітивного компонента характеризується наявністю у студента ґрунтовних і усвідомлених професійно орієнтованих знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Достатній рівень сформованості когнітивного компонента характеризується наявністю у студента достатніх професійно орієнтованих знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Репродуктивний рівень сформованості когнітивного компонента характеризується наявністю у студента розрізнених професійно орієнтованих знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Критерієм сформованості процесуального компонента є ступінь сформованості професійно орієнтованих умінь та навичок студента до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Показником цього критерію є наявність у студента професійно орієнтованих умінь та навичок студента до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Творчий рівень сформованості процесуального компонента характеризується наявністю у студента довершених професійно орієнтованих умінь та навичок використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Достатній рівень сформованості технологічного компонента характеризується наявністю у студента достатніх професійно орієнтованих умінь та навичок, для них характерна репродуктивна діяльність, у процесі якої вони частково використовують здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Репродуктивний рівень сформованості технологічного компонента характеризується наявністю у студента задовільних професійно орієнтованих умінь та навичок, відсутністю вміння використовувати здоров'язбережувальні технології у старшій школі.

Критерієм сформованості процесуального компонента є ступінь фізичної підготовленості та сформованості комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Показником цього критерію є наявність у студента фізичної підготовленості та сформованості комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Творчий рівень сформованості процесуального компонента характеризується наявністю у студента досконалої фізичної підготовленості та досконалих комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Достатній рівень сформованості технологічного компонента характеризується наявністю у студента достатньої фізичної підготовленості та достатніх комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Репродуктивний рівень сформованості технологічного компонента характеризується наявністю у студента задовільної фізичної підготовленості та задовільних комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Розкриємо рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Творчий рівень сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі характеризується наявністю у студента стійкої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників; ґрунтовних і усвідомлених професійно орієнтованих знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі; довершених професійно орієнтованих

умінь та навичок використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі; досконалої фізичної підготовленості та досконалих комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Достатній рівень сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі характеризується наявністю у студента виявленої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників; достатніх професійно орієнтовних знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі; достатніх професійно орієнтовних умінь та навичок, для них характерна репродуктивна діяльність, у процесі якої вони частково використовують здоров'язбережувальні технології у старшій школі; достатньої фізичної підготовленості та достатніх комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Репродуктивний рівень сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі характеризується наявністю у студента непевно вираженої мотивації до професійної діяльності у старшій школі, пізнавального інтересу до здоров'язбережувальних підходів у освіті, ціннісного ставлення до здоров'я старшокласників; розрізнених професійно орієнтовних знань про здоров'язбережувальні технології у старшій школі; задовільних професійно орієнтовних умінь та навичок, відсутністю вмінь використовувати здоров'язбережувальні технології у старшій школі; задовільної фізичної підготовленості та задовільних комунікативних здібностей, необхідних для використання здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Таким чином, у сучасний період проблему соціального попиту в галузі вищої фізкультурної освіти можна розглядати з двох боків: як проблему попиту на фізкультурну освіту і як проблему попиту на фахівців з фізичної культури і спорту, орієнтованих на розвиток людських потенційних ресурсів. Визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Використана література:

1. Байкалова Любов Владимировна. Подготовка учителя физической культуры к формированию здорового образа жизни школьников средствами подвижных и спортивных игр : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. – Барнаул, 2004. – 190 с.
2. Бальсевич В. К. Концепция информационно-образовательной кампании по развертыванию национальной системы спортивно-ориентированного физического воспитания обучающихся в общеобразовательных школах Российской Федерации / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Физическая культура, воспитание, образование, тренировка, 2003. – № 1. – С. 11-17.
3. Бездухов В. П. Система подготовки студентов к нравственному воспитанию школьников : [текст] / В. П. Бездухов. – Куйбышев, 1990. – 88 с.
4. Бондин В. И. Здоровый образ жизни. Концепция программы : [текст] / В. И. Бондин. – Ростов на/Д : РГПУ, 2002. – 47 с.
5. Гонеев А. Д. Система формирования профессионально-личностной готовности учителя к коррекционно-педагогической деятельности с девиантными подростками: [Электронный ресурс] / А. Д. Гонеев // <http://scientific-notes.ru/pdf/st5.pdf/>.
6. Жуков О. Ф. Структура, содержание, методики оценки профессиональной готовности учителя к здоровьесберегающей деятельности / О. Ф. Жуков. – Режим доступа : // <http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus>.
7. Лукьянова М. И. Готовность учителя к реализации лично-ориентированного подхода в педагогической деятельности: концепция формирования в условиях профессиональной среды : монография [Текст] / М. И. Лукьянова. – Ульяновск : УИПКПРО, 2004. – 440 с.
8. Терсакова А. А. Подготовка учителя к взаимодействию с семьей в полиэтнической среде: [Электронный ресурс] / А. А. Терсакова. – Режим доступа : // <http://agpi.itech.ru/>.
9. Чернышева Л. Г. Модернизация высшего профессионального образования в области физической культуры и спорта / Чернышева Л. Г // *Фундаментальные исследования*. – 2006. – № 7. – С. 95-97.

Дручик В. Д. Структурные компоненты готовности будущих учителей физической культуры к внедрению здоровьесберегательных технологий в старшей школе.

В статье указано, что структура готовности будущих учителей физической культуры к внедрению здоровьесберегательных технологий в старшей школе рассматривается как совокупность четырех взаимосвязанных структурных компонентов, наполненных качественными характеристиками и показателями, а именно: мотивационного, когнитивного, процессуального, личностного.

Ключевые слова: структурные компоненты, готовность, будущие учителя физической культуры, здоровьесберегательные технологии, старшая школа.

Druchik V. Structural components of the readiness of future teachers of physical culture to the introduction of health savings technologies in high school.

The article stated that the structure of the readiness of future teachers of physical culture to the introduction of health-savings technologies in high school is regarded as a set of four interrelated structural components, filled with quality features and performance, namely: motivational, cognitive, procedural, personal.

Keywords: structural components, readiness, future teachers of physical culture, health-savings technologies, high school.

**Емінлі Товуз Бахтіяр гизи
Генджинський державний університет**

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено вивченню питань, пов'язаних з показниками навчальної діяльності. Було відзначено, що підрахунок показників продуктивності в педагогічній діагностиці навчальної діяльності є важливим.

Ключові слова: навчальна діяльність, продуктивність, діагностика.

Перевірка діяльності викладача та узагальнення його кращих показників на практиці займає важливе місце у педагогічній діагностиці навчального процесу. При діагностиці навчальної діяльності [1-4] особлива увага приділяється вибору її важливих об'єктів. При цьому в центрі уваги стоять такі причини:

а) діагностична майстерність викладача: визначення діагнозу якості знань, вмінь та навичок викладача, вміння визначати рівень освіченості учнів, здатність брати до уваги ці характеристики;

б) методи та способи навчання повинні вибиратися таким чином, щоб вони були максимально та повністю засвоєні і могли б застосовуватися учнями (К. Баланський);

в) продуктивність навчальних матеріалів, занять з виховної точки зору: управління психологічним розвитком учнів, раціональне використання навчання, організація методів і способів, принципів навчання для виховання в учнів свідомої самостійності, вимогливості до самих себе та до інших (Л. В. Занков, В. М. Короков, Б. Т. Лихачев);

г) свідомо діяльність учнів має бути організована таким чином, щоб навчальний матеріал зміг би перетворитися на предмет активної діяльності (А. Н. Леонтьєв, Т. І. Шамова);

д) повинні бути створені такі орієнтирні основи свідомості, щоб при цьому учні змогли ясно уявити, яким чином і чому вони вчать, де і що зможуть шукати, яку інформацію зможуть застосувати і використати, яких показників вони досягнуть;

е) морально-етична атмосфера під час уроків, форма і тон взаємовідносин вчитель-учень, учень-учень;

є) активна позиція учнів на заняттях, їх самостійність, активність, здатність до пошуків, доброзичливе ставлення до викладачів, здатність правильно міркувати про якість засвоєння матеріалу (самоаналіз, самооцінка);

ж) застосування провідних ідей науки, термінології, апарату кмітливості.

Важливий критерій продуктивності педагогічної роботи в процесі навчання – це